

geheel eenige alle-perken-te-buiten-gaande betooning van liefde.

Zoo is het door alle vromen beleden en ga daar nu eens over redeneeren!

Alle ellende die aan dit woord verbonden is — en dat is niet weinig — is een gevolg van een gruwelijk misverstand, een scheefte trekken, uit zijn verband rukken en in systeem persen van een teer geheimenis.

Het verminken van een gedicht in een zogenaamde taalkundige ontleding is een kleinigheid vergeleken bij de misvorming die deze zalige werkelijkheid vaak heeft moeten verduren in de dogmatische behandeling.

Uitverkiezing beteekent niet anders dan dit: een mensch die zich zelf als zondaar heeft leeren kennen hoort dat God tot hem zegt: „Ik heb u lief” en hij verwondert zich. Hoe meer hij zich verwondert, omdat hij zich als zondaar kent, des te duidelijker zegt God weer: „Ik heb u toch lief”. Zoo gaat het voort in een — voor anderen onverstaaenbaar — tweegesprek.

En nu de overmoed, de pedanterie, de onbeschaamdheid; iemand heeft enkele woorden van dit gesprek afgeluisterd en gaat het logisch verstandelijk bewerken en inpassen in zijn systeem, waarin alles wat over God gezegd kan worden gecatalogiseerd is!

Leerzaam voor het verstaan en peilen van den geest des tijds.

Hervormde Radio-omroep.

De A. M. Boeyinga merkt op in Haarl. kbl.:

De aanvraag van de Nederlandsch Hervormde Radio-Omroep had den Minister van Binnenlandsche Zaken, tot wiens departement de Radio behoort, ongetwijfeld in een moeilijk parket gebracht.

Persoonlijk zou hij, die bekend staat als stevig Hervormd, natuurlijk niets liever gedaan hebben dan dit verzoek van zijn gelijkgezinde kerkgenooten inwilligen.

Doch ambtelijk zou hij daarmee zijn vastgelopen. Want, om de dwaasheid van dit kerkistisch verzoek te demonstreeren, hadden de deputaten onzer kerken voor radio-kerkdienstuitzending zich onmiddellijk achter dit verzoek geplaatst met een gelijke aanvraag.

De Minister nu zou onmogelijk den een hebben kunnen weigeren wat hij den ander toestond. Doch dan ware het einde niet te overzien geweest, en zouden we een even bonte kaart van radio-omroepjes gekregen hebben, als we nu van kerken bezitten. Dit zou inderdaad niets minder dan een bespotting geworden zijn van ons verbrokkeld christendom.

Maar hij wist raad. Uit de regeeringsmededeeling over deze zaak blijkt, dat na ontvangst van het advies van den Radioraad, bij herhaling overleg is gepleegd met de betrokken organisaties. Daarbij ging de regering uit van „de redelijkheid, dat door de protestantsche kerkgenootschappen meer invloed kan worden uitgeoefend op de verzorging van uitzendingen door de N.C.R.V., die naar haar aard tot het terrein behooren, waarvoor de kerken meer in het bijzonder belangstelling hebben.”

Men voelt hierbij direct de vraag opkomen: wat heeft de regering hiermee eigenlijk te maken? Dit ligt volmaakt buiten haar competentie.

Ik vermoed, dat verschillende leden van het hoofdbestuur onzer N.C.R.V. ook wel wat kriegel geweest zullen zijn bij deze huisvredebreuk, waarin de regering zich ging bemoeien met eens anders doen.

Hoe ook, ze heeft zich desondanks zeer schikkelijk betoond, en er aan meegewerkt, dat de regering kon mededeelen: „Het bestuur van de N. C. R. V. heeft zich bereid verklaard een oplossing te bevorderen, waardoor die invloed is verzekerd. Het ligt in zijn bedoeling, statuair de mogelijkheid te openen, organen in te stellen, welke leden door de kerkgenootschappen zullen worden benoemd en die geheel zelfstandig de uitzending van de kerkdiensten en andere omroepprogramma's, die voor de kerken van belang zijn, zullen beheerschen.”

Naar de uitwerking van dit plan ben ik zeer belangstellend. Want het lijkt me juist voor de Hervormde Kerk de grootste moeilijkheden te zullen opleveren. Als die immers als kerk zal meewerken, moeten ook alle soorten van Hervormden, zoowel de vrijzinnige als de rechtzinnige, benoembaar zijn in de bedoelde organen. Dan alleen is het een officiële medewerking van de Hervormde kerk.

Doch zoo heeft de Ned. Herv. Radio Omroep, die alleen uit rechtzinnigen, naar ik meen meest of uitsluitend Confessionelen, bestaat, het natuurlijk niet bedoeld. Die is wel een palstaander voor de Herv. Kerk, doch tegelijk verloochent ze de Herv. Kerk in haar feitelijk bestand.

De Minister wist echter ook hierop raad. Blijkens het verslag van de pas gehouden Herv. Synode, was daar een schrijven ingekomen van den Minister van Binnenlandsche Zaken, waarin hij zijn standpunt uiteenzette en bepaalde, dat N.H.R.O. zendtijd kon bekomen in het raam van de N.C.R.V. en de daarvoor benoemde commissie zich plaatsen moest op den godsdienstigen grondslag der N. C. R. V.

Daar zat de Herv. Synode!

De grondslag der N. C. R. V. is rechtzinnig.

En nu moet het Herv. kerkgenootschap (term van den Minister, B.) dus met medewerking van de vrijzinnige en minder-rechtzinnige leden der Synode, een puur rechtzinnige commissie benoemen. Gezien de gedurige stemmenverhouding in die synode, lijkt het me niet onwaarschijnlijk, dat ze zich door die beperking niet zal willen laten binden.

Maar wat dan?

De synode kwam er nog niet mee klaar.

GENERALE SYNODE DER GEREFORMEERDE KERKEN.

De zittingen aangevangen.

„... Wij denken bij het huis des Heeren niet aan een huis met handen gemaakt, maar aan de gemeente van onzen Heere Jezus Christus en Zaligmaker. Wij voelen ons één met de kerk des Heeren aan alle plaatsen en in alle eeuwen. Maar daarbij hebben toch onze Geref. Kerken voor ons een zeer bijzondere beteekenis. Nu gingen de stammen des Heeren driemaal per jaar op naar Jeruzalem om hun eenheid te versterken en bewaard te worden voor alle eigenwilligen godsdienst. Zoo komen nu de Geref. Kerken eens in de drie jaar in Synode samen met hetzelfde doel. Een gewichtige ure is dus voor ons aangebroken: Onze voeten zijn staande in uwe poorten, o Sneek!”

Ds J. L. Schouten.

In de Noorderkerk te Sneek is j.l. Dinsdagmorgen de gewone Generale Synode der Geref. Kerken aangevangen.

Zij wordt gevormd, gelijk bekend door afgevaardigden van 14 Particuliere Synoden, 12 in ons vaderland (omdat Brabant en Limburg samen één Particuliere Synode vormen en Friesland, zoowel als Zuid-Holland, hun ressort in tweeën hebben gesplitst) en 1 in de Graafschap Bentheim en Oostfriesland, benevens de afgevaardigden van de classis Batavia, die de rechten van een Part. Synode bezit.

Daarnaast dienen een 14-tal hoogleraren (6 van de Theol. School en 6 van de Vrije Universiteit, benevens een emeritus-hoogleraar van de beide opleidingsinrichtingen) haar als prae-adviseur.

Waar de predikanten van de roepende kerk als adviseerende leden worden uitgenodigd zitting te nemen, wat in dit geval 3 dienaren des Woords betreft, zal dus de Synode totaal 72 leden tellen, niet meegerekend de predikanten die voor bepaalde zaken als prae-adviseur eveneens uitgenodigd worden zitting te nemen.

Een welvoorzien agendum zal de aandacht der Synode vragen en er zullen dan ook wel enige weken verlopen eer zij haar zittingen zal hebben voleindigd. Het voorloopig agendum telt 75 pagina's druks en reeds verscheen een aanvullingsagendum van 8 pagina's, terwijl naar verluidt een tweede supplement in bewerking is.

Ook ditmaal hopen we onzen lezers van elke openbare zitting der Synode een beknopt verslag te bieden, in de overtuiging dat zij dit op prijs zullen stellen.

De bidstond.

Aan de Synode, die zoo we reeds meldten, in de Noorderkerk bijeen komt, ging Maandagavond in de Zuiderkerk een bidstond vooraf, die naar oud gebruik geleid werd door den praeses van de vorige Synode (Amsterdam 1935) als hoedant Ds J. L. Schouten van Amsterdam fungeerde.

Ds Schouten opende den dienst met het doen zingen van Psalm 46:2, het lezen van Psalm 122 en gebed.

In zijn inleidend woord wees hij er op, dat uit het voorgelezen lied Hamaioth een liefde spreekt tot Jeruzalem, de stad des grooten Konings. Geen wonder! Jeruzalem was het middelpunt van het staatkundig en godsdienstig leven van het volk van Israël in de dagen des Ouden Testaments. Sprekers tekstwoord laat zien dat wat daar in Davids hart aan geestdrift brandde voor Jeruzalem, was de liefde tot des Heeren huis. Vandaar zijn belijdenis: „Om des huizes des Heeren onzes Gods wil, zal ik het goede voor U zoeken”. Diezelfde gezindheid leeft immers, aldus spr., ook in uw harten broeders en zusters. Wij denken bij het huis des Heeren niet aan een huis met handen gemaakt, maar aan de gemeente van onzen Heere en Zaligmaker Jezus Christus. Wij voelen ons één met de kerk des Heeren aan alle plaatsen en in alle eeuwen. Maar daarbij hebben toch onze Geref. kerken voor ons een zeer bijzondere beteekenis. Nu gingen de stammen des Heeren driemaal per jaar op naar Jeruzalem om hun eenheid te versterken en bewaard te worden voor allen eigenwilligen godsdienst. Zoo komen nu de Geref. kerken eens in de drie jaar in Synode samen met hetzelfde doel. Een gewichtige ure is dus voor ons aangebroken: Onze voeten zijn staande in uwe poorten, o Sneek.

Wat Jeruzalem was voor het huis des Heeren is de Generale Synode voor onze kerken. Ter voorbereiding op het gebed wilde spr. zijn gehoor bepalen bij Psalm 122:9. Sprekende over: Onze roeping om het goede voor onze kerken te zoeken, werd de aandacht der vergadering achtereenvolgens bepaald bij: 1e. Dat wij dat mogen doen, welk een voorrecht; 2e. Dat wij dat moeten doen, welk een verantwoordelijkheid; 3e. Dat wij dat kunnen doen, welk een geruststelling en 4e. Dat wij dat zullen doen, welk een gelofte.

Na het gemeenschappelijk zingen van Psalm 135:1, 8 en 12 werkte de voorganger deze gedachten nader uit. Nadat de Schouten had laten zingen Psalm 20:1 en 5, droeg hij de belangen van de Generale Synode en van de Geref. Kerken in een hartelijk smeekgebed op aan den troon der genade, waarna ten besluite gezongen werd Psalm 84:6.

Dank zij de goede zorgen van de regelingscommissie, konden de kerkgangers het woord beluisteren, dat onze Landsvrouw tot Haar volk richtte in verband met de afgekondigde mobilisatie. Duidelijk klonk de stem van H.M. de Koningin door het bedehuis en het woord van onze Vorstin liet niet na, diepen indruk op de schare te maken.

Na afloop van den bidstond vond in het Gebouw voor Chr. Belangen dank zij de goede zorgen van den Sneeker kerkeraad een begroetingsamenkomst plaats, die een ongedwongen karakter droeg en ruimschoots aan de Synode-leden gelegenheid bood om, voorzover zulks nog niet geschied was, met hun gastheeren en -vrouwen kennis te maken.

De Generale Synode aangevangen.

De Noorderkerk te Sneek bood Dinsdagmorgen wat haar indeeling betreft een bekende aanblik. Zij was geheel ingericht om de Generale Synode te ontvangen. In hoofdzelfvorm stonden de tafels der afgevaardigden opgesteld, terwijl daarbinnen de prae-adviseerende leden en de afgevaardigden uit het buitenland, Ned.-Indië en de Graafschap Bentheim en Oostfriesland hadden plaats genomen. Aan den voet van den kansel, waaromheen een eenvoudige palmversiering was aangebracht, stond de tafel van het moderamen waaraan de predikanten van de kerk van Sneek met den scriba hadden plaats genomen. De gemeente van Sneek toonde ook nu, evenals bij den bidstond groote belangstelling. De opening der Synode was door den kerkeraad van de roepende kerk opgedragen aan den oudsten van de dienstdoende pastores-loci, ds H. Veldkamp.

De opening.

Ds Veldkamp deed ter opening van de Generale Synode zingen Gez. 23:2 en 5 en las Ef. 3:14—4:7, waarna hij voortging in gebed.

Hierna hield hij de

Openingsrede

waaraan wij het volgende ontleenen:

Spr. vervult den liefdeplicht, namens den kerkeraad der roepende kerk de Synode welkom te heeten, met vreugde.

Het is wel onder zeer dramatische omstandigheden, dat deze Generale Synode samenkomt. De oorlogsfakkel dreigt in de wereld te worden geworpen, die haar paleizen zal verteren. De mobilisatie werd afgekondigd, wel onder Gods voorzienig bestel op een moment, dat zij, aldus spr., nog juist deze plaats konde bereiken, maar die toch op de samenstelling uwer vergadering niet naliet invloed uit te oefenen, ja zelfs de vraag doet stellen, of zij in de komende dagen voortgang kan hebben. Sommigen moesten door anderen worden vervangen, sommigen lieten hun plaats geheel ledig. God blaast ook hier weer in onze berekeningen.

Spr. acht zich aller tolk, als hij uiting geeft aan de innige bede, dat God ons en de wereld nog voor het allerergste spare. Dat het Hem behage, Hare Majesteit onze geliefde Vorstin, en Haar Raadsliden wijsheid te geven in deze critieke dagen; dat zij, die gemobiliseerd werden, en die achterbleven, den eenigen steun vinden die in deze wereld mogelijk is, n.l. dien van het geloof in Christus, en dat deze vergadering het tegenbeeld vertoont van de verwarring der wereld, — in haar paleizen zij vrede en rust.

Het is thans voor de allereerste maal dat de Generale Synode vergadert te Sneek, en voor den tweeden keer, dat ze samenkomt in Friesland, het land, waarvan Bogerman, die zijn ambtelijke loopbaan in Sneek begon, wel schreef: „het geheele landschap is in letterlijken zin een land van melk”, maar welks gereformeerde inwoners aan de vaste spijs de voorkeur geven, en die met nog meer eerbied voor de Synode vervuld zullen worden, indien deze in alle zaken die haar voorkomen zullen, ook de vaste lijn naar het gereformeerde beginsel zal weten te trekken. Want — van dien eerbied gesproken — het veelgeroemde Friese vrijheidsgevoel heeft niets gemeen met het kwaad van het independentisme, dat in deze landen nimmer wortel schoot.

Ik mag, aldus spr., gerust zeggen, dat wij behalve met blijdschap, ook met eerbied de vorsten van elks huisgezin hebben zien aankomen door de onderscheiden poorten van Sneek.

Dat Sneek de eer en het voorrecht tebeurt viel, te worden aangewezen als stad der synodale bijeenkomsten en haar kerk verwaardigd werd de mond van Christus te zijn, om al haar zusterkerken samen te roepen tot deze „meeste vergadering” is stellig niet aan haar vermaardheid te danken.

De kleine en onvermaarde kerk van Sneek is niet in het centrum des lands, maar in het vergelegen Galilea. Dit laatste behoeft geen onrustig of onveilig gevoel te geven. Een Galilea der heidenen is het sinds lang niet meer; zij vergadert niet in partibus infidelium, maar in de gebieden waar Christus Zijn geloofigen heeft.

Wat voorts de kerk in deze stad betreft, spr. zou naar de traditie der openingswoorden, uit haar historie trefelijke dingen kunnen opdiepen. En in verband met een onlangs geuite suggestie, om onzen gewezen minister-president, den presidentiaal hamer dixer kerkelijke vergadering toe te vertrouwen, kan toegegeven, wat men er overigens van denken moge, dat deze suggestie zich bewoog in historische, en wat velen nog meer toesprekt, in Kuyper's lijn. Was het niet Sneek — zij het niet de institutionaire kerk — die ook al eerder roepend geweest is, door op instigatie van dr Kuyper, dr Collijn weg te roepen regelrecht uit het land der koppensnellers en indirect tot onze landsregering, weinig vermoedend, dat in ons land parlementaire en politieke koppensnellers een ontijdig einde aan zijn ministeriële loopbaan zouden maken?

Deze kerk kan op roemrijke historie niet bogen. Indien zij eenige roem en eenige heerlijkheid bezit, dan — en dat heeft zij niet al haar zusterkerken gemeen — is het de roem en de glans, die Christus op haar gelegd heeft. De schoonheid der kerk is de afglans van de schoonheid van haar Koning.

Het was — om dan toch nog even op de historie terug te komen — deze Geest van Christus die ook doorwerkte in den dienstknecht, wiens naam steeds aan de kerk van Sneek verbonden zal blijven: Bogerman. Deze man, die steeds op de bres stond voor de zuiverheid der leer, zooals wel blijken kan uit zijn vertaling van Beza's werkje: „over het straffen der ketters”, en die alles deed om Friesland te bewaren voor wat men noemde „die verschillen in Hollandt”, was anderzijds verstandig genoeg, om de dingen niet op de spits te drijven: zooals blijken kan uit het feit, dat hij den Franeker hoogleraar Lubbertus tot kalmte maande, die Bogerman's oud-leermeester Drusus wegens zijn opvattingen over den loges, van niets minder dan Arianisme beschuldigde. En hierin, en in zijn zwaren strijd om de bevoegdheid der Synode, tegenover hen, die haar tot een conferentie wilden degraderen, kan mogelijk deze Sneeker pastor der Synode tot een lichtend voorbeeld zijn. Dat intusschen het synodaal agendum in de stad van dezen kampvechter voor een goede catechese en een goede Bijbelvertaling, deze beide

punten nauw dat ieder ka

Het is Chi

Helaas no

Nog steed

Christus no

naast, en v

blijdschap o

een broeder

nen” mogel

broeders en

Synode, aldi

kan toch de

niet wegnen

Dit doet h

Gereformeer

digd zijn, h

Dit is niet c

nis, die, ver

gende veran

Een verge

Jezus in dez

nis dan wel

steden.

Er zal ve

krachten w

gowerkt. De

Koning der

lingen en 2

Koning ha

zonden.

In meer d

kerk” gewee

Zoo heeft

dienaans des

zijn ambtelij

lijk niet, om

weren, dat a

dat ook dit

Synode gere

kerken en i

wijden. En h

„roepen” va

niet vele rijl

gaf, dat in i

moed wordt.

In de twee

zusters germ

kerk door

wel veel te

stem nog m

Dit roepen

reden.

Vooreerst

zendings

Maar verv

overbodig, o

den tijd doe

van de i n s

meer zal zij

gelijk zal w

Deze gedi

maar plaats

tot defaulti

handen inee

punten, wa

deze gedach

gevoelen, d

indien het a

wat ds Scho

ervaring uit

verbonden, c

De Geref.

nog ongesto

wereld, die

daar slaan.

heel de wer

van vuur en

afgodsheid

gereed ieder

naar den vi

van het nie

mede-christe

het buitenl

hen. Welke

nieuwe bots

gen is moel

buiten, ma

verwarring

kan niet o

worden, dat

heeft daar i

nood. Maar

de diepte v

der kerk. D

de kerken h

avond in on

dat Hij Zijn

dienstaar

vrede.

Het agend

Indien allee

A. 1 en 2: d

len” en C. 1

bevredigend

leen reeds z

ben, maar z

dank der ke

tot schier d

zaken, die z

eschen.

Ge zult ee

ook naar o

verzorging

zen en aan

tw toegewij

leen over u

ring te oor

zwaarschrift

in meer dan

maar ge m

de lijn tusse

de aangevangen.
sdagmorgen wat
unblik. Zij was
te ontvangen
afgevaardigden
viscerende leden
d. Ned.-Indië en
d. hadden plaats
el, waaromheen
gebracht, stond
de predikanten
e ook nu, even-
ng. De opening
an de roepende
de dienstdoende

De opening.

de Generale Syn-
: 14-4-7, waar-

Openingsrede

den kerkeraad
te heeten, met
omstandigheden,
de oorlogsfakkel
n, die haar pa-
d afgekondigd,
noment, dat zij,
bereiken, maar
dering niet na-
dag doet stellen,
n hebben. Som-
ervangen, som-
blaast ook hier

g geeft aan de
l nog voor het
Hare Majesteit
den wijsheid te
e gemobiliseerd
n steun vinden
van het geloof
tegenbeeld ver-
haar paleizen

dat de Generale
tweeden keer,
land, waarvan
n Sneek begon,
letterlijken zin
ormeerde inwo-
en, die met
zullen worden,
nen zullen, ook
insel zal weten
sproken — het
heeft niets ge-
tisme, dat in

ij behalve met
van elks huis-
onderscheiden

beurt viel, te
bijeekomsten
n van Christus
te roepen tot
aan haar ver-
neek is niet in
elegan Gallien.
eilig gevoel te
lids lang niet
ellum, maar in
n heeft.

spr. zou naar
r historie tre-
rband met een
ezen minister-
kerkelijke ver-
ven, wat men
suggestie zich
nog meer toe-
t Sneek — zij
erder roepend
rper, dr Colijn
r koppensnel-
veinig vermo-
politieke kop-
ministerieele

bogen. Indien
zit, dan — en
neen — is het
gelegd heeft.
de schoonheid

historie terug
ok doorwerkte
aan de kerk
n. Deze man,
heid der leer,
g van Beza's
die alles deed
noemde „die
verstandig ge-
rijven: zoon-
r hoogleeraar
an's oud-leer-
den logos,
de. En hierin,
l der Synode,
wildens degra-
er Synode tot
het synodaal
ter voor een
g, deze beide

punten nauwelijks meer, c.q. nog niet bevat, is een feit, dat ieder kan constateeren.

Het is Christus' kerk, die hier vergadert.

Helaas nog gebroken.
Nog steeds schijnen zij die den Naam van Jezus Christus noemen, het geoorloofd te achten, kerkelijk naast, en vaak tegenover elkaar voort te leven. Onze blijdschap over het feit — om bij Sneek te blijven — dat een broederlijke samenspreking met de „achtergeblevenen" mogelijk bleek, en dat er christelijk-gereformeerde broeders en zusters bereid waren, om gedurende deze Synode, aldus spr., engelen onzer gemeente te herbergen, kan toch de droefheid over de permanente gedeeldheid niet wegnemen.

Dit doet intusschen niets af van het feit, dat waar de Gereformeerde Kerken hier in het a.m.b.t. vertegenwoordigd zijn, hier de kerk van Christus is in haar kern. Dit is niet de taal der zelfverheffing, maar een belijdenis, die, verhalen wij het ons niet, een schier beangstigende verantwoordelijkheid meebrengt.

Een vergadering van de ambassadeurs van Koning Jezus in deze onaanzienlijke plaats is van meer betekenis dan welke ministerraad ook in de illustere wereld-steden.

Er zal veel gearbeid moeten worden en veel van uw krachten worden gevraagd. Er is gebeden en er dient gewerkt. De agenda moet tot Acta worden, waarin de Koning der kerk, aldus spr., handelt door uw handelingen en Zijn werk voortstuwt, en deze goedertieren Koning handele daarbij met ons niet naar onze zonden.

In meer dan één opzicht is intusschen Sneek „roepende kerk" geweest en is zij dat nog.

Zoo heeft zij nog niet zoo lang geleden een derden dienaar des Woords geroepen, die hier de vorige week zijn ambtelijken arbeid begon. Spr. memoreert dit waarlijk niet, om een hooge borst op te zetten, of ook te beweren, dat alles hier zoo goed in orde is. Maar wel, omdat ook dit in verband staat met het agendum, en de Synode geroepen wordt in dezen en aan den nood der kerken en aan dien der kandidaten volle aandacht te wijden. En in dit verband durft spr. wel beweren, dat dit „roepen" van de kerk van Sneek, waarin men waarlijk niet vele rijken en edelen moet zoeken, mede een bewijs gaf, dat in deze richting meer kan geschieden dan vermoed wordt.

In de tweede plaats — en dat heeft Sneek met al haar zusters gemeen — is zij permanent roepende kerk door te smeeken: Kom, Heere Jezus! Zij doet dit wel veel te zwak, maar ook daarin paart de Bruid haar stem nog met dien van den Geest.

Dit roepen brengt spr. in herinnering om tweeërlei redenen.

Vooreerst omdat dit roepen, zal het niet ijdel zijn, de zendingsactiviteit tot direct gevolg heeft.

Maar vervolgens is de herinnering aan dit roepen niet overbodig, omdat het mede Gods oordeelen verhaast, en den tijd doet aanbreken, dat er wel van de kerk, maar van de institutaire kerk op deze aarde geen sprake meer zal zijn, en een Generale Synode als deze onmogelijk zal wezen.

Deze gedachte maakt den arbeid niet waardeloos, maar plaatst dien juist in het ware licht. Zij maakt niet tot defatisten, maar tot mede-arbeiders Gods, om de handen ineen te slaan, en klaar te worden ook op die punten, waarin wij nog niet klaar zijn. Het is tevens deze gedachte, aldus spr., die ons meer dan ooit doet gevoelen, dat we elkander noodig hebben, en die — indien het althans noodig is — u terug doet keeren tot wat ds Schouten na de Synode van Amsterdam als aller ervaring uitsprak: „wij waren veel nauwer aan elkander verbonden, dan wij zelf geloofden".

De Geref. Kerken komen hier samen — Gode zij dank nog ongestoord en in vrijheid — temidden van een wereld, die in de grootste verwarring is. Nu hier, dan daar slaan de vlammen uit, en wie weet hoe spoedig heel de wereld in rozen oorlogsgloed staat. Temidden van vuur en rookpilaren staat hoog opgericht het groote afgedrukt beeld van de staatsalmacht, en de Gestapo staat gereed ieder die daarvoor niet buigen wil, te verwijzen naar den vurigen oven in den gemoderniseerden vorm van het niet minder wreede concentratiekamp. Onze mede-christenen, en mede-broeders in de bediening in het buitenland ervaren dit — onze gebeden vergezellen hen. Welke anti-christelijke machten van achter een nieuwe botsing der volken te voorschijn zullen springen is moeilijk te zeggen. Maar helaas is niet alleen buiten, maar ook binnen de muren der kerk velerlei verwarring en onrust. Van het vuur, dat er gezien wordt, kan niet overal met vrije en goede conscientie gezegd worden, dat het het heilige vuur der liefde is. Spr. behoeft daar niet breed over uit te weiden. Er is velerlei nood. Maar — en dit stemt tot ontzaglijke rust — uit de diepte van den nood is er geroepen tot den Koning der kerk. Door de geloovigen in de binnenkamer; door de kerken in haar onderlinge bijeenkomsten, en gisteravond in onzen gemeenschappelijke bidstond. Geroepen dat Hij Zijn kerk bewaren wil, en deze Synode wil dienstbaar stellen tot bevestiging van waarheid en vrede.

Het agendum is zeer uitgebreid, en hoogst belangrijk. Indien alleen reeds datgene wat vermeld staat onder A. 1 en 2: de werkwijze der Synode, B. de „leergeschieden" en C. de Theologische Hoogeschool, tot een allen bevredigende oplossing werd gebracht, zou dit niet alleen reeds zeer veel van tijd en wijsheid gevorderd hebben, maar zou de Synode ook aanspraak hebben op den dank der kerken. Maar dan volgen nog in rij en gelid tot schier de laatste letter van het alfabet toe een aantal zaken, die als om strijd volle belangstelling komen op-eischen.

Ge zult een blik naar binnen hebben te richten, maar ook naar onze overzeesche gewesten. Ge zult aan de verzorging van emeritus-predikanten, weduwen en wezen en aan die van hulpbehoevende kerken gelijkelijk uw toegewijde aandacht moeten geven. Ge zult niet alleen over uw eigen bevoegdheid als meerdere vergadering te oordeelen hebben, maar ook over tal van bezwaarschriften van anderen die bij u inkwamen. Ge zult in meer dan één zaak scherpe lijnen hebben te trekken, maar ge moogt evenmin nalaten te bepalen, of ergens de lijn tusschen twee kerken tot of over een zeker wan-

delpad behoort te loopen. En dit alles in het geloovig besef, dat wie in het kleinste niet getrouw is, dit ook in het grootste niet kan zijn.

Voor het ongevoelend oog is er voorts een merkwaardig onderscheid tusschen het agendum van de eerste Synode in Friesland, in Leeuwarden, het hoofd van Friesland gehouden, en die van Sneek, het hart dezer provincie. Zelfs zou men geneigd kunnen zijn, bij vergelijking van deze twee, van achteruitgang in plaats van ontwikkeling te spreken. Daar een reformatisch geluid, en een spreken van uitbouw van ons geestelijk bezit, hier een zich bezinnen op hetgeen van de vaderen overgeleverd is. Het zou echter kunnen blijken, dat dit inderdaad de reformatische voortgang is, en op deze wijze inderdaad tot het hart der kwestie werd door-gedrongen.

Indien de Heide door den Heiligen Geest is uitgestort in onze harten, zullen wij bewaard worden voor den hoogmoed die zegt: ik ben uitnemender, trouwer of gereformeerder dan gij. We zullen er door behoeft worden dat Corinthische partischappen wortel schieten. We zullen erdoor verstaan, dat twee in dezelfde richting kunnen gaan, en hetzelfde doel voor ogen hebben, ook al wandelen ze ieder aan den anderen oever van den stroom. En we zullen verstaan de wijsheid Gods die zegt bij monde van Zacharia dat Hij Zich Juda tot een pijl en Efraim tot een boog stellen zal. Die twee, pijl en boog, hooren bij elkander en ook de bekwaamste schutter zal met enkel pijlen of enkel bogen machteloos staan.

Men verwacht veel van de Synode en zij zal aan die verwachtingen kunnen voldoen, indien zij staat in het geloof dat Paulus deed verklaren: Ik vermag alle dingen door Christus, die mij krachten geeft.

En haar devies zij dat van Bogerman, die in deze stad arbeide onder de zinspreuk: „Vespera iam venit, o Christe maneto." (De avond is gekomen, o Christus, blijf bij ons.)

De avond is nu nog naderbij gekomen.
Maar Christus is gisteren en heden en tot in eeuwigheid dezelfde.

Houdt Christus Zijne kerk in stand,
Laat dan de hel vrij woeden.
Gezeten aan Gods rechterhand,
Zal Hij haar wel behoeden.

De predikanten dr G. Keizer en ds F. C. Meyster werden vervolgens aangewezen tot het nazien van de credentiebrieven, waarover laatstgenoemde rapporteerde. Als secundus van ouderling dr G. J. Hoekstra van Klaten, die verhinderd was om naar Nederland te komen, had zitting genomen ds F. J. Jonkhoff van Malang, secundus van ds J. G. Fernhout.

Naar aanleiding van een vraag van prof. dr D. Nauta of zulks wel geoorloofd was gaf ds Fernhout een nadere toelichting, waarna de Synode aan het zittingnemen van ds Jonkhoff haar goedkeuring verleende.

Mededeeling van verhindering kwam in van de hoogleeraren dr C. v. Gelderen van Amsterdam en dr A. G. Honig van Kampen, terwijl van de afgevaardigden van de kerken in de classis Bentheim en Oostfriesland vanwege de internationale spanningen niemand verschenen was. Om diezelfde reden was ook de afgevaardigde uit Schotland niet ter vergadering verschenen. Van de leden der Synode waren enkelen afwezig wijl zij of hun militaire plichten moesten vervullen of vanwege de ingetreden mobilisatie hun arbeid niet konden onderbreken.

Hierna werd overgegaan tot de verkiezing van leden van het

Moderamen.

Voor de verkiezing van voorzitter vereenigden bij eerste vrije stemming ds J. L. Schouten te Amsterdam op zich 18 stemmen; ds F. C. Meyster te Rotterdam 10 stemmen; ds H. Meijering te Katwijk 3 stemmen; dr W. A. van Es te Leeuwarden 4 stemmen; dr J. Thys te Zwolle 1 stem; ds T. J. Hagen te Delft 2 stemmen; dr G. Keizer te Rheden-de Steeg 1 stem en ds W. H. den Houting te Huizum 9 stemmen. Bij tweede vrije stemming verkreeg ds Schouten 22, ds Meyster 14, ds den Houting 9, ds Meijering 2 en dr van Es 1 stemmen, zoodat herstemming tusschen ds Schouten en ds Meyster noodzakelijk was. De uitslag was nu dat ds Schouten gekozen werd met 25 stemmen tegen 21 stemmen op ds Meyster.

Tot assessor werd bij eerste stemming gekozen met 31 stemmen ds F. C. Meyster. De predikanten v. Es, den Houting en Meijering verkregen resp. 8, 6 en 3 stemmen.

Tot eersten scriba werd gekozen dr G. Keizer te Rheden-de Steeg, die 28 stemmen op zich vereenigde. Dr J. Thys te Zwolle verkreeg 14 stemmen, dr D. J. de Groot te Woudsend 2 en ds W. H. den Houting te Huizum 3 stemmen.

Tot tweeden scriba werd gekozen dr J. Thys te Zwolle met 32 stemmen. Dr D. J. de Groot vereenigde op zich 4, ds W. H. den Houting te Huizum 10, ds H. Meijering te Katwijk aan den Rijn 1 en ds W. L. Milo te Almelo eveneens 1 stemmen.

Het moderamen nam hierop zitting. De praeses nam de leiding der vergadering op zich en betuigde mede namens de andere leden van het moderamen zijn dank voor het in de broeders gesteld vertrouwen. Hij riep aller medewerking in voor het vlot afhandelen van het agendum en sprak de hoop uit, dat God hem krachten geven zou tot het volbrengen van de taak waartoe hij thans werd geroepen.

Op voorstel van den praeses namen de Sneeker predikanten als praes-adviseerende leden zitting en zullen van hen ds Veldkamp en ds F. Guillaume de commissie vormen die zorgdragen zal voor het officieel persverslag, dat de Synode van haar zittingen in het licht geven zal.

Op uitnodiging van den praeses betuigen alle leden door op te staan hun instemming met de belijdenis-schriften van de Gereformeerde Kerken in Nederland. De praeses sprak hierna een woord van dank tot de kerk van Sneek voor al den voorbereidenden arbeid en de gastvrijheid die hare leden aan die van de Generale Synode willen bewijzen.

Eveneens sprak hij een woord van hartelijken dank tot ds H. Veldkamp voor zijn toespraak waarmede hij de zittingen der Generale Synode heeft willen openen.

Een hartelijk woord van welkom riep de praeses eveneens toe aan de hoogleeraren, hen verzekerend, dat hun aanwezigheid en hun adviezen op hoogen prijs worden gesteld.

Tenslotte richtte de praeses zich tot de buitenlandsche afgevaardigden hen de verzekering gevend, dat de Synode dankbaar is voor hun tegenwoordigheid en gaarne hun woord zal beluisteren.

Onze militairen.

Hierna heeft ds T. J. Hagen van Delft allereerst het woord gevraagd voor een zaak van urgentie, Spr. wees er op, dat met deze Synode alle deputaatschappen eindigen, ook dat van de verzorging van de geestelijke belangen van onze militairen.

Spr. stelde voor nu de mobilisatie is afgekondigd de aftredende deputaten voor deze zaak te herbenoemen teneinde den arbeid voort te zetten. Conform besloten. Ds Hagen stelde daarop voor een crediet van duizend gulden te geven om het werk voort te zetten. Dit voorstel werd eveneens aangenomen.

De werkwijze.

Hierna rapporteerde prof. dr K. Dijk namens de commissie benoemd door de vorige Synode inzake het onderzoek naar een mogelijke andere werkwijze der Synode.

De commissie stelde de volgende conclusies voor:

De Synode besluit:

I. Inzake de benoeming en de samenstelling der commissies:

A. Het aantal commissies te bepalen op 6;
B. De voorzitters der commissies aan te wijzen gehoord het advies van het moderamen en
C. De commissies verder samen te stellen en het werk over hen te verdeelen op voorstel van het moderamen, de aangewezen voorzitters en de hoogleeraren in het kerkrecht.

II. Inzake de verdere werkwijze der Synode:

A. Haar arbeid zoo in te richten, dat eerst aan de commissies gelegenheid gegeven worde haar rapporten en adviezen op te stellen voordat de Synode zelve in plenaire zitting bijeenkomt;

B. Aan het moderamen op te dragen zich op de hoogte te houden hoe ver de commissies met haar werk gevorderd zijn en de Synode als regel eerst dan in plenaire zitting samen te roepen, wanneer de commissies geheel of nagenoeg met haar voorbereidenden arbeid gereed zijn; en

C. De verschillende rapporten, indien haar inhoud naar het oordeel der rapporteerende commissie dit eischt, en de onderscheiden conclusies alsmede het agendum voor elken zittingdag vooraf ter kennis van de leden en de adviseerende leden der Synode te brengen.

III. Inzake een synodaal bureau:

A. Over te gaan tot de instelling van een bureau der Synode waaraan verbonden zijn een theologische leider en een of meer hulpkrachten;

B. Door dit bureau te doen verrichten alle werkzaamheden onder II sub c genoemd en alles wat het moderamen noodzakelijk acht; en

C. het moderamen te belasten met het toezicht op dit bureau.

Prof. dr J. Waterink van Amsterdam stelde een redactiewijziging voor in conclusie 3b, n.l. deze: „door dit bureau te doen verrichten alle werkzaamheden verbonden aan het onder 2 sub c genoemde", enz.

Prof. dr S. Greijdanus van Kampen wenschte meer dan 6 commissies. Er zijn naar spr. oordeel b.v. apparte commissies noodig voor de kwestie-Drachten en de zaak-Goossens. Als de hoogleeraar voorts stilstand bij de uitbreiding van het aantal afgevaardigden ter Synode, wijst de voorzitter hem er op, dat hij ietwat buiten de orde is. Prof. Greijdanus ziet dan van het woord af.

Prof. dr V. Hepp van Amsterdam gaf de wenk, dat de commissies in haar rapporten niet breed ingaan op de rapporten van deputaten opdat de tijd van vergaderen van de Synode niet onnoodig verlengd worde.

Hierna beantwoordde de rapporteur, prof. dr K. Dijk, de gemaakte opmerkingen. Spr. heeft tegen het amendement-Waterink geen bezwaar en meent voorts dat het door prof. Greijdanus ter sprake gebrachte door de conclusies niet buitengesloten wordt.

Prof. dr K. Schilder van Kampen stelde voor conclusie 1a te lezen als volgt: „Het aantal commissies te bepalen op tenminste 6" en 1b te lezen: „het aantal en de voorzitters der commissies", enz.

Nadat prof. Dijk aanneming van het door prof. Schilder voorgestelde had ontraden, werden de conclusies, nadat nog enkele kleine redactie-wijzigingen waren aangebracht, aangenomen.

Besloten werd het bureau der Synode op te dragen aan de leiding van dr Th. Ruys te Lisse, die de Geref. Kerken reeds als leider van het Zendingsbureau en als archivaris dient.

Nadat de Synode voor een kwartier was geschorst, werden op voorstel van het moderamen tot voorzitters der 6 commissies gekozen de predikanten dr W. A. v. Es te Leeuwarden, ds N. Duursema te Nieuw-Amsterdam, ds W. L. Milo te Almelo, dr H. Kaajan te Utrecht, ds H. Meijering te Katwijk a. Zee en ds H. de Bruyn te Nieuwendijk.

Hierna werd gepauzeerd. In de pauze heeft het moderamen met de 6 voorzitters der commissies en de hoogleeraren in het kerkrecht vergaderd, ter bespreking van de samenstelling dezer commissies en de verdeling van den arbeid over deze commissies.

Te 3 uur ving de middagzitting aan. De voorzitter deed enkele mededeelingen over de samenspreking boven bedoeld en de samenstelling der commissies en deelde ook mede, dat de buitenlandsche afgevaardigden indien zij met het oog op de internationale situatie mochten willen vertrekken, in deze zitting gelegenheid zouden ontvangen een kort woord te spreken.

Toespraken.

Hierop voerden het woord ds I. van Dellen uit Noord-Amerika, namens de Christian Reformed Church aldaar, en prof. S. du Toit van Potchefstroom namens Die Gereformeerde Kerk in Suid-Afrika. Zij brachten de hartelijke groeten van de Kerken, die hen

afvaardigden, over, wezen op de banden die deze Kerken binden aan Nederland, waarin de Geref. Kerken nog groote voorrechten genieten en baden de Geref. Kerken bij den voortduur Gods onmisbaren zegen toe.

Namens de Synode heeft prof. dr G. Ch. Aalders van Hilversum, aan ds v. Dellen den dank overgebracht voor zijn vriendelijk woord, waarna prof. dr J. Ridderbos van Kampen dit namens de Synode aan prof. du Toit deed.

Alvorens de zitting te sluiten drong de voorzitter er met klem op aan, dat de commissies in hun vergaderingen in de avonduren spoed zouden betrachten en er naar streven voor de zitting van Woensdag met rapporten gereed te komen.

Hierna werd de zitting verdaagd tot Woensdagmorgen.

Van de primi-afvaardigden waren de predikanten dr W. G. Harrenstein te Santpoort en ds W. M. te Cointre van Bergen op Zoom als reserve-veldpredikers opgeroepen en vervangen door hun secundi ds D. Hoek van Enkhuizen en ds A. Scheele van Kapelle-Biezelinge.

Tweede zitting.

Woensdag werd in de Noorderkerk te Sneek de tweede zitting van de Generale Synode der Geref. Kerken gehouden.

De voorzitter, ds J. L. Schouten, deed ter opening zingen Ps. 3:2, waarna hij vooring in gebed.

De praeses deelde mede, dat een schrijven was ingekomen van de afvaardigden van de kerken in de Graafschap-Bentheim en Oostfriesland, meldend, dat de internationale ontwikkelingen oorzaak waren, dat zij niet naar Sneek konden komen. Zij hopen echter alsnog in de gelegenheid te komen de zittingen bij te wonen.

Voorts was een brief ingekomen van ds J. Douma, om-predikant te Arnhem, namens de commissie van uitvoering van het comité tot herdenking van de Afscheiding van 1834, houdende bericht, dat het eerste deel van de uitgave van de archiefstukken betrekking hebbend op de voorgeschiedenis van de Afscheiding, welk deel door dr F. L. Bos, Geref. predikant te Wilnis, werd verzorgd, is verschenen. Gaarne zal de commissie aan de Synode het eerste exemplaar van deze uitgave aanbieden.

De Synode besloot op voorstel van het moderamen de commissie te berichten, dat zij nader melden zal wanneer zij haar ter Synode zal kunnen ontvangen.

De Gen. Synode van Amsterdam.

Besloten werd de acta van de slotzitting van de Generale Synode van Amsterdam 1936, die in comité-generaal gehouden werd, als z.g. Pro-acta aan de Acta van de Synode van Sneek toe te voegen.

De Synode verdaagd.

Breedvoerig werd van gedachten gewisseld over de vraag wanneer de Synode weer in plenaire zitting zou bijeenkomen. Besloten werd dat zulke het geval zal zijn op Dinsdag 12 September a.s. v.m. 9 uur.

Een Oecumenische Synode.

Naar aanleiding van een mededeeling door prof. dr G. Ch. Aalders gedaan tijdens de toespraken van de buitenlandse afvaardigden in de zitting van Dinsdagmiddag, besloot de Synode een commissie te benoemen die een onderzoek zal hebben in te stellen naar de wenschelijkheid van een Oecumenische Synode van Gereformeerde Kerken. Wilt de mogelijkheid aanwezig is, dat de buitenlandse afvaardigden weer spoedig vertrekken willen, droeg de Synode de commissie op met haar arbeid onverwijld een aanvang te willen maken opdat in de middagzitting haar rapport alsnog een onderwerp van bespreking zou kunnen uitmaken.

Tot leden dezer commissie werden benoemd de hoogleraren dr G. Ch. Aalders, dr S. Greijdanus, dr V. Hepp en dr H. H. Kuyper en de predikanten ds J. G. Fernhout, dr G. Keizer en ds C. Mak.

Hierna verdaagde de president de zitting tot 's middags 4 uur.

De middagzitting.

Om 4 uur ving de plenaire zitting van de Generale Synode weer aan. Gezongen werd Ps. 76:6. Ouderling R. Smit van Stedum, voor het eerst aanwezig, betuigde door op te staan van zijn zitplaats instemming met de belijdenisschriften.

De voorzitter deelde mede, dat prof. dr S. Greijdanus was benoemd tot ridder in de Orde van den Ned. Leeuw. Hij wenschte hem namens de Synode geluk met deze hooge onderscheiding en uitte den wensch, dat deze ridder in de exegese van het Nieuwe Testament nog lang door God voor de Geref. Kerken en haar Theol. School moge worden gespaard.

Met een enkel woord dankte prof. Greijdanus voor dit vriendelijk woord. Op voorstel van den praeses besloot de Synode een telegram van gelukwensch te zenden aan Mevr. Greijdanus.

Toespraak dr Henry Beets.

Hierna sprak dr Henry Beets uit Grand Rapids, Nederlander van geboorte, de Synode namens de Christian Ref. Church in Noord-Amerika, de Synode toe. Spr. dankte voor de betoende gastvrijheid en is ook dankbaar voor het smaken van de Chr. gemeenschap. Hij is hier een broeder onder de broeders. Spr. dankt de Geref. Kerken voor hun trouw aan de belijdenis, die ook de Chr. Ref. Church hartelijk liefheeft. In de vierde plaats is spr. dankbaar voor den door de Geref. Kerken betoonden ijver voor de Zending.

Dat in Nederland een Theol. School te Kampen en een Vrije Universiteit te Amsterdam bestaat, is spr. een oorzaak van vreugde, want beiden hebben een plaats in zijn hart. Dankbaar is dr Beets ook voor de hereenigingspogingen der Geref. Kerken ten aanzien van wat in wezen bijeenbehoort, alsmede voor haar oecumenische pogingen. Spr. hoopt dat de Generale Synode volgend jaar eveneens 2 afvaardigden zenden zal naar de Synode van de Chr. Ref. Church. Spr. had het licht van Gods Woord, het leven dat gewerkt wordt door den Heiligen Geest en veel onderlinge liefde ook in de

kerk, aan de Geref. Kerken toe. Het is spr. hartewensch dat de God des vredes en van licht, liefde en leven Zijn aangezicht over de Generale Synode doe lichten en de Geref. Kerken tot aan het einde der aarde in Zijn soevereine genade stelde tot een zoutend zout en een lichtend licht.

Namens de Synode beantwoordde prof. dr S. Greijdanus deze toespraak. Hij vertolkte de blijdschap der Synode over de komst van dr Beets, want aan hem binden niet alleen banden des bloeds, maar vooral van geestelijken aard. Spr. heeft altijd groote bewondering gekoesterd voor de groote offervaardigheid door de leden van de Chr. Ref. Church aan den dag gelegd. Wederkeerig bidt de Synode aan de beide afvaardigden van de Chr. Ref. Church het licht en de leiding des Heiligen Geestes toe.

Op voorstel van den praeses zongen de leden der Synode ds v. Dellen en dr Beets staande toe de zegenbede uit Psalm 121.

Vervolgens sprak de heer J. Wolterhaek, docent aan de opleidingsschool te Djokja, een kort en hartelijk woord, dat door ds W. Breukelaar van Santpoort namens de Synode beantwoord werd.

Een Oecumenische Synode.

Hierna rapporteerde ds C. Mak van Medan namens de commissie, die een onderzoek had in te stellen naar de wenschelijkheid van een Oecumenische Synode van Geref. Kerken. Spr. stelde een aantal conclusies voor. In de discussie rees de vraag of het een synode, dan wel een convent of conferentie moet zijn. Na raadpleging van de Acta van de Synode van Arnhem 1930, kwam de Synode tot de conclusie, dat zij terzake reeds een beslissing genomen had waarop zij thans niet wilde terugkomen. Om des tijds wille werd de discussie afgebroken en verdaagde de praeses de zitting tot den volgende morgen 9 uur.

De Synode heeft dus ook Donderdag — in tegenstelling met het gisteren genomen besluit — zitting gehouden.

De leden der zes commissies.

De Synode benoemde op voordracht van het moderamen tot leden van de zes commissies, tot welker instelling in de zitting van Dinsdagmiddag besloten was: Commissie I: de hoogleraren dr V. Hepp, dr J. Ridderbos en dr K. Schilder, de predikanten dr W. A. van Es, dr D. J. de Groot, ds T. J. Hagen en dr E. D. Kraan en de ouderlingen A. Borkent, J. Hommes, A. Scholtens en J. Verwoerd; dr van Es treedt op als voorzitter.

Commissie II: de hoogleraren dr G. Ch. Aalders en dr S. Greijdanus, de predikanten dr H. Kaajan, ds J. G. Fernhout, ds W. H. den Houting en ds D. Scheele en de ouderlingen H. Knoek Mzn, J. Manni, B. D. v. d. Meer en W. Hummelen; dr Kaajan treedt op als voorzitter.

Commissie III: de hoogleraren dr K. Dijk en dr F. W. Grosholde, de predikanten ds H. de Bruyn, ds P. C. de Bruyn, ds G. Diemer en ds C. Mak en de ouderlingen J. Buikema, W. Engen, B. Smit en G. P. Vogelaar; ds H. de Bruyn treedt op als voorzitter.

Commissie IV: de hoogleraren dr J. H. Bavinck, dr C. van Gelderen en dr A. G. Honig, de predikanten ds N. Duursema, ds D. Hoek en ds A. Scheele en de ouderlingen J. J. van Commenee, M. Knol, A. Schmal en R. Zuidema; ds N. Duursema treedt op als voorzitter.

Commissie V: de hoogleraren dr G. M. den Hartogh en dr D. Nauta, de predikanten ds W. L. Milo, ds S. Idema, dr A. D. R. Polman en ds W. H. v. d. Vegt en de ouderlingen W. H. H. v. d. Born, M. U. Dijkstra, G. F. Hummelen, ds F. J. Jonkhoff en B. Rietveld; ds W. L. Milo treedt op als voorzitter.

Commissie VI: de hoogleraren dr H. H. Kuyper en dr J. Waterink, de predikanten ds H. Meijering, ds S. J. Popma en ds J. de Vries en de ouderlingen ds J. v. d. Berg, C. G. de Jong, T. Tieleman en S. van Wijk; ds H. Meijering treedt op als voorzitter.

De zaak van de z.g. „leergeschillen“, waarvan dr J. Thijs rapporteur is, (de bekende commissie van 8), is gesteld in handen van commissie I.

In handen van commissie I is gesteld het rapport van dr J. Thijs in betrekking tot de Leergeschillen, benevens enkele bezwaarschriften.

Commissie II behandelt de zaken in betrekking tot de Theol. school te Kampen, de Theol. Faculteit van de Vrije Universiteit en van de Zendingaangelegenheden de Zendingssorde en de zaak van ds S. J. P. Goossens, miss. predikant van de kerk van Appingedam, die door de classis uit zijn ambt is ontzet.

Commissie III zal zich onledig houden met de zaak van de emeriti-predikanten, predikantsweduwen en weezen (art. 13), de zaak van de hulpbehoevende kerken en verschillende zaken die tot de kerkregering behoren (o.a. de kwestie-Drachten) behartigen, terwijl ook enkele punten die op het agendum onder Varia zijn ondergebracht aan haar zijn toevertrouwd.

Commissie IV heeft eveneens zich enkele zending-zaken toegewezen gezien en zal voorts behartigen de zaak onder het hoofdstuk Evangelisatie, enkele punten van het hoofdstuk der kerkregering, waarvan de geestelijke verzorging van de schippers en van de Marine-menschen (Ge-co-ho-na).

Commissie V zal zich bezighouden met de zaak van de werkwijze der Synode en ontvangt eveneens ter behartiging een aantal punten van het hoofdstuk kerkregering (de meerdere vergaderingen, tucht over Doopleden, Schippers, geestelijke verzorging van de militairen en in de IJselmeergebieden, de werkwijze der Synode, Diaconale verzorging) en enkele bezwaarschriften, alsook enkele punten van de rubriek Varia.

Commissie VI tenslotte heeft zich toegewezen gezien de zaken van de Radio-kerkdiensten, Grensregelingen, de Geref. Kerken in O. en W. Indië, de Buitenlandsche Kerken, de rapporten inzake de eenheid der Geref. belijders, de Liturgie, het Archief en de resterende punten van het hoofdstuk Varia, w.o. de zaak van de Buchman-beweging.

De Synode heeft besloten, om stukken, die na 2 Sept. a.s. bij haar binnenkomen, niet meer in behandeling te nemen.

GEREFORMEERDE KERKEN.

Tractat te:

Harkstede: G. J. de Leeuw te Finsterwolde en J. den Ouden te Campen (Oost-Friesland).
Oost- en West-Souburg: Th. H. v. Andel te St. Pancras en D. W. van der Laan te Sleen.

Beroepen te:

Mussel: Cand. J. Rook te Steenwijk.

Intrede te:

Hoek: Cand. F. Pijlman. Tekst: 1 Joh. 1:5-7.
Idkenhuizen: Cand. J. Kleine. Tekst: 2 Petr. 1:19.
Rijnsburg: H. Post. Tekst: Spr. 14:27.

Afscheid van:

Delfzijl: M. Meijering. Tekst: Hebr. 13:8.

De G. van Setten. †

Te Amsterdam is Zaterdag 28 Augustus in den ouderdom van 78 jaar overleden ds G. van Setten, em-predikant van de Geref. Kerk te Beekbergen.

CHRISTELIJKE GEREFORMEERDE KERK.

Bedankt voor:

Nieuwpoort: J. G. van Minnen te Huizen (N.-H.).

NEDERLANDSCHE HERVORMDE KERK.

Drictat te:

Almelo (vac.-L. S. v. Zwet): J. H. W. Warners te Alkmaar, A. C. v. Uchelen te Meppel en H. v. d. Loos Jr, voorg. Ned. Herv. Evang. te Assen.

Beroepen te:

Aalten (toez.): G. P. Klijn te West-Terschelling.
Abcoude: L. Buent te Veenen (Geld.).
Drachten (Evangelisatie): A. de Willigen te Heinkenszand.

Aangenomen naar:

Saaksom: Cand. G. J. Paul, hulppr. te Assen.
Sneek (vac. J. R. Wolfensberger, toez.): J. N. de Ruiter te Aalsum.
Vroomshoop (toez.): J. A. Tammens te Parrega.

Bedankt voor:

Eindhoven (3e pred. pl.): J. W. van Swigchum te Nieuwe-Pekela.
Papendrecht: J. Hovius te Ouddorp (Z.-H.).
Vollenhove: B. J. Lietaert Peerbolte te Willemsoord.

Intrede te:

Benschop: J. C. Hooijkaas. Tekst: Jer. 45:3 en 4.
Gelselaar: Cand. P. L. Schoonheim. Tekst: Mare. 6:34a.
Ried en Boer: Cand. S. Postma. Tekst: Joh. 15:5.
Weesp: Chr. J. Gall. Tekst: Ex. 34:31.

Afscheid van:

Almelo: L. S. van Zwet. Tekst: Matth. 25:1b.
Bunschoten: J. J. Poot. Tekst: Joh. 1:35-37.
Idseghuizen: W. de Jong. Tekst: Col. 3:15.

Tot ons leedwezen kan de Catechismusbijlage deze week niet verschijnen. Men zie het bericht „aan de lezers“ op de eerste pagina van dit blad.

DE UITGEVERS.

Als de Synode vergadert...

is van bijzondere betekenis het boek

Rondom de Reformatie

van A. JANSE

Hierin toch worden al de vraagstukken, waarover meningsverschillen bestaan, populair en tegen historische achtergrond belicht.

Bestel het nog heden bij Uw boekhandel of rechtstreeks bij de Uitgevers op postrekening nr 36000.

OOSTERBAAN & LE COINTRE N.V., GOES

BEKNOPT LEERBOEK DER BIJBELSCHE OUDHEIDKUNDE

door K. WIELEMAKER.

2e druk — Prijs f1.40.

„Een prachtig repertorium, ook voor onze Theol. Studenten en Predikanten.“ Zoo schreef Dr. G. KRIZER destijds in het „Gereformeerd Theologisch Tijdschrift“, naar aanleiding van de verschijning van dit werk.

Verkrijgbaar bij den Boekhandel en bij de Uitgevers
OOSTERBAAN & LE COINTRE N.V., GOES

Het duurt niet lang meer...

of de serie Predikatiën van den bekenden Amsterdamschen Predikant ds S. G. DE GRAAF zijn in den handel. Zij die reeds bestellingen inzonden vragen we nog even geduld te oefenen!

Het worden prachtige bandjes, een serie die een sieraad in Uw boekenkast zal zijn! De prijs is f1.50 per deel van twaalf preeken.

Geef Uw bestelling aan den boekhandel of rechtstreeks op postrekening nr 36000 van de Uitgevers

OOSTERBAAN & LE COINTRE N.V. - GOES

Meded.
Rotte
Dam,
Ds J.
Koole
Schre
Rotte
kamp,
Groni
Dr H

Alle st
Prof.

INHOUD:

Goden d
„Kennis“
leven: „H
Argentini
van Zach
bijstering
ratuur en
kroniek:
historie:
Opvoeding
een beetje
bespreking

De dag
ontroeren
In Pole
middelen,
heeft vers
De ma
oorlogsto
Vlak b
Soms z
Hoe de
weten er
Wij ke
macht in
Ook is
zijn gemi
Met ar
aan het
Het ka
goedheid,
Maar b
roerd zij
meester
En nu
zoo zij,
Geen n
het gaan
Maar
in Zijn B
Geen n
maar dit
naar den
baar zijn
aan het
Waar
alles wat
zeggen:
Met an
noodig h
De een
dan de a
Er zijn
vreesd z
niet spoe
Zij den
de bui z
Ook z
wel bij
sterken
te onder
Maar n
menigte,
laatste c
angst te
Zij hel
De vre
grooter
Zoo w
neerden
Dit ve
die ons
van aan
Maar
de onbe
uit het